

Y ab tot prou vegades ni podia donar l' abast.

En nom de la llibertat y de l' igualtat se creava la ley de sospitosos, s' enviaban al patibul als nobles, al clero als fills del poble qu' els servían de destorb y s' arrencava dels pobles sa religió, ses costums, ses lleys y tradicions. La Convenció comfuriosa turbonada arrasava tot quant s' oposave á son pás.

Sols duges regions la Vendée y la Bretanya contestàren ab les armes á la mà á les violències que ab elles pretenia usar la República.

Com un sol home s' havian aixecat els senzills habitants d' aquelles regions y havian plantat cara á aquella mateixa Convenció que havia de dur l' espant al cor dels principals reyalmes d' Europa.

Y després d' aquesta lleugera digressió comensém la nostra narració.

II.

Era á ultims de 1793, pochos dias després del combat de Savenay tant desastrós pera la causa realista.

Per la fangosa carreterra que serpentejant vora el Loire condueix á la població de N. un escamot de republicans al emando d' un capitá conduhian presoner á un jove vendeà á qui havian fet presoner ab les armes á la mà.

No tenia el jove més enllá d' uns vint anys y, no obstant en sa fisomia fransa y expressiva hi duya marcada la petja d' una vellesa prematura ocasionada pels sufriments y privacions que durant la campanya habia tingut que sufrir sa malaltissa naturalesa y son cós poch acostumat á les fatiges de la guerra.

Sos ulls esmortuhits de color blau de cel tenian certa expressió de melangia y bondat qu' atreyan vers ab ell una desconeguda simpatia.

Anava fortament lligat colze ab colze y caminava un xich endevant del piquet en mitj de dós republicans.

Fatigat d' aquella jornada caminava poch á poch.

No esperava pietat d' aquells homes ab intints de fera y no duptava que dintre curtes hores que potser eran ja contades, havia de esser fustellat. Y al pensarho sentia de debó no haver mort en mitj de sós valents companys allá en la jornada de Savenay.

—Aneu molt pensatiu—feu un dels soldats, dirigintse vers el presoner.

—No sabs Bengieu que pensa ara? Jo ja ho sé, està fent exámen de conciencia, replicà l' altre soldat ab tó de mofa. Y com te ademés el posat forsa contrit en arribant á puesto ja 'm cuydaré jo de confessarlo. Y á propòsit de confessions... te vull contar un cás que vá passar quant jo era escolá en una parroquia de París. Y explicà en mitj de les sorolloses rialles de son company una d' aqueixes històries ó millor dit quentos inmorals y repugnants, ab baf de taberna que inspiran fastich que tufejan

El vendeà ni s' els escoltava.

Altres pensaments ben negres y tristos per cert ocupavan sa atenció.

Pensava en sa mare, la pobre velleta que no sobreviuria á la mort de son fill, en la Maria sa germaneta aquell angel de bondat y carinyo qu' era com la nina de sós ulls, en els felissos jorns de sa infantesa, en sa joventut que tot just comensava..... ¡Havía de morir! Y al pensar en aixó sentí com si unes esgarrifanses de fret recorreguessin son cós de cap á peus, com un extremeixement al cor..... Li quedavan poques ben poques hores de vida... després una mort afrentosa y llavors entraria en en aquell més enllá que li havia sem-